

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 613

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 24 iulie 2019

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI		
498.	— Hotărâre privind înscrierea în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului a unei construcții și darea acesteia în administrarea Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară Vaslui	2
508.	— Hotărâre privind actualizarea anexei nr. 13 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului și transmiterea unui imobil din administrarea Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Botoșani în administrarea Casei Județene de Pensii Botoșani	3
511.	— Hotărâre privind aprobarea înscrierii coridorului de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național „Deschiderea și punerea în exploatare a Carierei Roșița, județul Gorj, la o capacitate de 3.000.000 tone/an”, aflat în administrarea Ministerului Energiei, în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului	4
DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI		
155.	— Decizie privind eliberarea domnului Nițu Marius-Viorel din funcția publică de conducere de inspector general adjunct antifraudă la Direcția generală antifraudă fiscală din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală	5
156.	— Decizie privind numirea domnului Teodor-Alexandru Georgescu în funcția publică de conducere de inspector general adjunct antifraudă la Direcția generală antifraudă fiscală din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală	5–6
157.	— Decizie privind eliberarea domnului Ilie Mario Rafael din funcția de consilier de stat pe probleme sociale în cadrul Cancelariei Prim-Ministrului	6
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE		
	Decizia nr. 11 din 17 aprilie 2019 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală)	7–16

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRĂRE

privind înscrierea în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului a unei construcții și darea acesteia în administrarea Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară Vaslui

Având în vedere prevederile art. 21 și 22 din Ordonanța Guvernului nr. 81/2003 privind reevaluarea și amortizarea activelor fixe aflate în patrimoniul instituțiilor publice, aprobată prin Legea nr. 493/2003, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 2 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, al art. 288 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, al art. 867 alin. (1) și art. 868 alin. (1) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă înscrierea în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului și darea în administrarea Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară Vaslui a unei construcții având datele de identificare prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. — Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, împreună cu Ministerul Finanțelor Publice, va opera modificarea corespunzătoare a anexei nr. 10 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, cu modificările și completările ulterioare.

PRIM-MINISTRU
VASILICA-VIORICA DĂNCILĂ

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul dezvoltării regionale și administrației publice,
Vasile-Daniel Suci
Directorul general al Agenției Naționale de Cadastru
și Publicitate Imobiliară,
Radu-Codruț Ștefănescu
p. Ministrul finanțelor publice,
Daniela Pescaru,
secretar de stat

București, 9 iulie 2019.
Nr. 498.

ANEXĂ

DATELE DE IDENTIFICARE ale construcției care se înscrie în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului și care se dă în administrarea Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară Vaslui

Nr. crt.	Nr. MFP	Codul de clasificare	Denumirea	Datele de identificare			Anul dobândirii/dării în folosință	Valoarea de inventar (lei)	Situția juridică		Situția juridică actuală concesiune/ închiriat/ dat cu titlu gratuit	Tipul bunului
				Descrierea tehnică (pe scurt)	Vecinătăți (după caz, pe scurt)	Adresa			Baza legală	În administrare/ concesiune		
1	Ministerul Finanțelor Publice va atribui un număr nou.	8.29.08	Parcare — platformă betonată	Construcție parcare — platformă betonată, Sc = 386 mp, regim de înălțime P, nr. cadastral 72739-C1, CF nr. 72739 Vaslui	N — DADR Vaslui; E — Str. Eternității; S — Str. Salcânilor; V — DADR Vaslui	Țara: România; județul: Vaslui, municipiul Vaslui, Str. Eternității nr. 1	2008	39.250,00	Autorizația de construire nr. 72/11.03.2009 Proces-verbal de recepție la terminarea lucrărilor nr. 25.802/9.11.2010	În administrarea Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară Vaslui CUI 9793988	—	Imobil

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

privind actualizarea anexei nr. 13 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006

pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului și transmiterea unui imobil din administrarea Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Botoșani în administrarea Casei Județene de Pensii Botoșani

Având în vedere prevederile art. 21 și 22 din Ordonanța Guvernului nr. 81/2003 privind reevaluarea și amortizarea activelor fixe aflate în patrimoniul instituțiilor publice, aprobată prin Legea nr. 493/2003, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, al art. 867 alin. (1) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă actualizarea elementelor de descriere tehnică și a valorii de inventar ale unui imobil având datele de identificare cuprinse în anexa nr. 1, imobil aflat în administrarea Ministerului Muncii și Justiției Sociale — Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Botoșani.

Art. 2. — (1) Se aprobă transmiterea imobilului având datele de identificare cuprinse în anexa nr. 2 din administrarea Ministerului Muncii și Justiției Sociale — Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Botoșani în administrarea Ministerului Muncii și Justiției Sociale — Casa Județeană de Pensii Botoșani.

(2) Predarea-preluarea imobilului transmis potrivit prevederilor alin. (1) se face pe bază de protocol încheiat între părțile interesate, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.

Art. 3. — Ministerul Muncii și Justiției Sociale își va actualiza datele din evidența cantitativ-valorică și, împreună cu Ministerul Finanțelor Publice, va opera actualizarea corespunzătoare a anexei nr. 13 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 4. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

PRIM-MINISTRU
VASILICA-VIORICA DÂNCILĂ

Contrasemnează:
Ministrul muncii și justiției sociale,
Marius-Constantin Budăi
Ministrul finanțelor publice,
Eugen Orlando Teodorovici

București, 17 iulie 2019.
Nr. 508.

ANEXA Nr. 1

DATE DE IDENTIFICARE
ale imobilului aflat în administrarea Ministerului Muncii și Justiției Sociale —
Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Botoșani
pentru care se actualizează elementele de descriere tehnică și valoarea de inventar

Nr. MFP	Codul de clasificare	Denumirea imobilului	Administratorul	Adresa	Caracteristicile tehnice actualizate	Valoarea de inventar actualizată — lei —
1	2	3	4	5	6	7
101826	8.29.08	Clădire	Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Botoșani CUI 24746840	Țara: România; județul: Botoșani; MRJ Botoșani, Calea Națională nr. 85	Imobil DS + P + M + 2E S constr = 884 mp; S desf = 3.657 mp; CF 65233-C1	2.682.576

ANEXA Nr. 2

DATELE DE IDENTIFICARE
ale imobilului care se transmite din administrarea Ministerului Muncii și Justiției Sociale —
Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Botoșani în administrarea Ministerului Muncii și Justiției Sociale —
Casa Județeană de Pensii Botoșani

Nr. MFP	Codul de clasificare	Denumirea imobilului	Adresa	Caracteristicile tehnice	Valoarea părții bunului care se transmite — lei —	Persoana juridică de la care se transmite imobilul CUI	Persoana juridică la care se transmite imobilul CUI
1	2	3	4	5	6	7	8
101826	8.29.08	Clădire	Țara: România; județul: Botoșani; MRJ Botoșani, Calea Națională nr. 85	Imobil DS + P + M + 2E S constr = 884 mp; S desf = 3.657 mp; CF 65233-C1	2.682.576	Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Botoșani CUI 24746840	Casa Județeană de Pensii Botoșani CUI 13584076

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

privind aprobarea înscrierii coridorului de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național „Deschiderea și punerea în exploatare a Carierei Roșița, județul Gorj, la o capacitate de 3.000.000 tone/an”, aflat în administrarea Ministerului Energiei, în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului

Având în vedere art. 9 alin. (4) din Legea nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 288 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă înscrierea în inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului a coridorului de expropriere aflat în administrarea Ministerului Energiei, intrat în proprietatea publică a statului ca urmare a exproprierii, în baza Hotărârii Guvernului nr. 1.031/2018 privind aprobarea amplasamentului și declanșarea procedurilor de expropriere a tuturor imobilelor proprietate privată care constituie coridorul de expropriere situat pe amplasamentul lucrării de utilitate publică de interes național „Deschiderea și punerea în exploatare a Carierei Roșița, județul Gorj, la o capacitate de

3.000.000 tone/an”, cu datele de identificare prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. — Ministerul Energiei va actualiza în mod corespunzător datele din evidența cantitativ-valorică și, împreună cu Ministerul Finanțelor Publice, va opera completările și modificările corespunzătoare în anexa nr. 47 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, cu modificările și completările ulterioare.

PRIM-MINISTRU
VASILICA-VIORICA DĂNCILĂ

Contrasemnează:

Ministrul energiei,

Anton Anton

Ministrul finanțelor publice,

Eugen Orlando Teodorovici

București, 17 iulie 2019.

Nr. 511.

ANEXĂ

DATELE DE IDENTIFICARE
ale coridorului de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național
„Deschiderea și punerea în exploatare a Carierei Roșița, județul Gorj,
la o capacitate de 3.000.000 tone/an”

Nr. MFP	Codul de clasificare	Denumirea	Adresa	Descrierea tehnică/ Cartea funciară/ Nr. cadastral	Anul dobândirii/ dării în folosință	Baza legală	Valoarea de inventar (lei)	Administratorul
0	1	2	3	4	5	6	7	8
	8.28.10	Coridor de expropriere	Comuna Mătășari, județul Gorj	Suprafața coridorului de expropriere: 1.328.681 mp CF 37.922	2019	Hotărârea Guvernului nr. 1.031/2018. Decizia de expropriere nr. 706/20 martie 2019	3.841.000,85	Ministerul Energiei CUI 33933936

DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI**GUVERNUL ROMÂNIEI****PRIM-MINISTRUL****DECIZIE****privind eliberarea domnului Nițu Marius-Viorel
din funcția publică de conducere
de inspector general adjunct antifraudă la Direcția generală
antifraudă fiscală din cadrul
Agenției Naționale de Administrare Fiscală**

Având în vedere Adresa Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 3.693/MC din 23 iulie 2019, înregistrată la Secretariatul General al Guvernului cu nr. 20/12.750/TG din 23 iulie 2019,

în temeiul art. 29 și art. 31 lit. e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, al art. 7 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 144/2014, cu modificările ulterioare, și al art. 16 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 520/2013 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare Fiscală, cu modificările și completările ulterioare,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — La data intrării în vigoare a prezentei decizii, domnul Nițu Marius-Viorel se eliberează din funcția publică de conducere de inspector general adjunct antifraudă al Direcției generale antifraudă fiscală din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală.

PRIM-MINISTRU

VASILICA-VIORICA DĂNCILĂContrasemnează:

Secretarul general al Guvernului,

Toni Greblă

București, 24 iulie 2019.

Nr. 155.

GUVERNUL ROMÂNIEI**PRIM-MINISTRUL****DECIZIE****privind numirea domnului Teodor-Alexandru Georgescu
în funcția publică de conducere de inspector general adjunct
antifraudă la Direcția generală antifraudă fiscală
din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală**

Având în vedere Adresa Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 3.693/MC din 23 iulie 2019, înregistrată la Secretariatul General al Guvernului cu nr. 20/12.750/TG din 23 iulie 2019,

în temeiul art. 29 și art. 31 lit. e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, al art. 7 alin. (4) din Ordonanța de urgență

a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 144/2014, cu modificările ulterioare, și al art. 16 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 520/2013 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare Fiscală, cu modificările și completările ulterioare,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — Începând cu data intrării în vigoare a prezentei decizii, domnul Teodor-Alexandru Georgescu se numește în funcția publică de conducere de inspector general adjunct antifraudă al Direcției generale antifraudă fiscală din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală.

PRIM-MINISTRU
VASILICA-VIORICA DĂNCILĂ

Contrasemnează:
Secretarul general al Guvernului,
Toni Greblă

București, 24 iulie 2019.
Nr. 156.

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIM-MINISTRUL

DECIZIE
privind eliberarea domnului Ilie Mario Rafael
din funcția de consilier de stat pe probleme sociale
în cadrul Cancelariei Prim-Ministrului

În temeiul art. 22 alin. (5), al art. 29 și al art. 31 lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — La data intrării în vigoare a prezentei decizii, domnul Ilie Mario Rafael se eliberează din funcția de consilier de stat în cadrul Cancelariei Prim-Ministrului.

PRIM-MINISTRU
VASILICA-VIORICA DĂNCILĂ

Contrasemnează:
Secretarul general al Guvernului,
Toni Greblă

București, 24 iulie 2019.
Nr. 157.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 11

din 17 aprilie 2019

Dosarul nr. 525/1/2019 conexat cu Dosarul nr. 526/1/2019

Daniel Grădinaru — președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Simona Daniela Encean — judecător la Secția penală

Oana Burnel — judecător la Secția penală

Săndel Lucian Macavei — judecător la Secția penală

Rodica Cosma — judecător la Secția penală

Andrei Claudiu Rus — judecător la Secția penală

Ioana Bogdan — judecător la Secția penală

Lucia Tatiana Rog — judecător la Secția penală

Silvia Cerbu — judecător la Secția penală

S-a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Alba Iulia — Secția penală în dosarele nr. 2.309/107/2018 și nr. 2.366/107/2018 în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei chestiuni de drept, și anume: „*în aplicarea art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, în situația în care instanța care a pronunțat hotărârea definitivă de achitare nu s-a pronunțat cu privire la caracterul legal sau nelegal al privării de libertate în cursul procesului penal a inculpatului achitat, se poate stabili acest caracter pe calea contestației la executare întemeiată pe prevederile art. 598 alin. (1) lit. d) sau art. 598 alin. (1) lit. c) teza I din Codul de procedură penală*”.

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală este constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 473 alin. (8) din Codul de procedură penală și art. 27⁵ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința a fost prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

La ședința de judecată a participat doamna Otilia Constantin, magistrat-asistent în cadrul Secției penale, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Judecător-raportor a fost desemnat, conform art. 476 alin. (7) din Codul de procedură penală, domnul judecător Săndel Lucian Macavei, judecător în cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de doamna procuror Marinela Mincă.

Magistratul-asistent referă cu privire la obiectul Dosarului nr. 525/1/2019 conexat cu Dosarul nr. 526/1/2019, aflat pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, precum și cu privire la faptul că la dosar au fost comunicate puncte de vedere asupra problemei de drept puse în discuție de către curțile de apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, București, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Suceava, Târgu Mureș și Timișoara, precum și punctul de

vedere al specialiștilor Facultății de Drept din cadrul Universității Babeș-Bolyai.

De asemenea precizează că au transmis hotărâri judecătorești privind chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată Curtea de Apel Suceava, Tribunalul Suceava, Tribunalul Bihor și Tribunalul Cluj.

La data de 21 martie 2019 a fost depus la dosar raportul întocmit de judecătorul-raportor, fiind comunicat în aceeași zi părților.

La data de 16 aprilie 2019 părțile au transmis instanței puncte de vedere privind chestiunea de drept supusă judecării.

Totodată, arată că, la data de 29 martie 2019, au fost depuse concluzii scrise și de către parchet.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu sunt cereri sau excepții de formulat, solicită reprezentantului Ministerului Public să susțină punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema supusă dezbaterii.

Reprezentantul Ministerului Public apreciază că sesizarea este inadmisibilă. Arată că obiectul sesizării instanței de trimitere îl constituie numai chestiunea admisibilității contestației la executare prin care se tinde a se stabili caracterul nelegal al măsurii preventive privative de libertate în ipoteza în care o astfel de contestație la executare a fost respinsă ca inadmisibilă la instanța de fond. Or, într-o astfel de ipoteză, eventuala constatare a caracterului inadmisibil al unui asemenea demers derobă de orice sarcină instanța de trimitere, deoarece ea transferă acest atribut Înaltei Curți — Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală în măsura în care aceasta ar aprecia asupra caracterului admisibil. Se arată că, prin modul de formulare a întrebării, sarcina rezolvării cauzei pendinte aflate pe rolul instanței de trimitere a fost transferate practic instanței supreme.

Pe de altă parte, reprezentantul Ministerului Public apreciază că răspunsul la chestiunea de drept supusă dezlegării se regăsește în Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 15 din 18 septembrie 2017 dată într-un recurs în interesul legii. La paragraful 34 din această decizie, completul competent să judece recursul în interesul legii a explicat sintagma de „*instanță de judecată investită cu judecarea cauzei*”, apreciind că această sintagmă se referă la instanța penală investită cu soluționarea cauzei în fond, apel ori eventual într-o cale de atac extraordinară. Totodată, prin *instanță investită cu judecarea cauzei* se înțelege instanța competentă să soluționeze conflictul de drept penal dedus judecării, în fața căreia se exercită acțiunea penală și care a luat una din măsurile privative de libertate prevăzute de Codul de procedură penală. Or, instanța de executare investită cu soluționarea unei contestații la executare prin care urmează să se stabilească caracterul nelegal al măsurii privative de libertate în ipoteza expusă de instanța de trimitere nu poate fi acoperită de explicația dată acestei sintagme prin Decizia nr. 15/2017 și nici contestația la executare nu este o judecată în fond asupra raportului juridic penal de conflict sau vreo cale extraordinară de atac.

Pe fondul sesizării, reprezentantul Ministerului Public apreciază că, într-o astfel de ipoteză, caracterul nelegal al măsurii privative de libertate nu poate fi stabilit pe calea contestației la executare.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, acordă cuvântul membrilor completului, în situația în care au întrebări de formulat.

Constatând că nu sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, președintele completului, domnul judecător Daniel Grădinaru, președinte al Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, declară dezbaterile închise, iar Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a reținut dosarul în pronunțare asupra admisibilității sesizării și problemei de drept supuse dezlegării.

ÎNALTA CURTE,

asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin încheierile de ședință din data de 30 ianuarie 2019, pronunțate în dosarele nr. 2.309/107/2018 și nr. 2.366/107/2018, Curtea de Apel Alba Iulia — Secția penală a sesizat, în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție pentru a pronunța o hotărâre prealabilă în vederea dezlegării următoarei chestiuni de drept: „*dacă în aplicarea art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, în situația în care instanța care a pronunțat hotărârea definitivă de achitare nu s-a pronunțat cu privire la caracterul legal sau nelegal al privării de libertate în cursul procesului penal a inculpatului achitat, se poate stabili acest caracter pe calea contestației la executare întemeiată pe prevederile art. 598 alin. (1) lit. d) sau art. 598 alin. (1) lit. c) teza I din Codul de procedură penală*”.

II. Expunerea succintă a cauzei

Curtea de Apel Alba Iulia este investită cu judecarea căii de atac a contestației formulată împotriva unor sentințe prin care s-au respins contestațiile la executare, urmând a pronunța decizii în ultimă instanță conform art. 597 alin. (8) din Codul de procedură penală.

Prin Sentința penală nr. 172 din 19.11.2018 pronunțată de Tribunalul Alba, în baza art. 598 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală a fost respinsă ca inadmisibilă contestația împotriva executării Sentinței penale nr. 32 din 22 februarie 2016, pronunțată de Tribunalul Alba, definitivă prin Decizia penală nr. 855/A/2016 a Curții de Apel Alba Iulia.

În motivarea sentinței s-a arătat că prin contestație la executare s-a solicitat să se lămurească înțelesul Sentinței penale nr. 32 din 22.02.2016 a Tribunalului Alba, în sensul de a constata nelegalitatea arestării preventive luată față de petent în perioada 31.05.2000 până la data de 11.04.2001. În drept au fost invocate dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală raportat la art. 539 din Codul de procedură penală și Decizia nr. 15/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii.

În motivarea contestației la executare, petentul a arătat, în esență, că prin Sentința penală nr. 32 din 22 februarie 2016, pronunțată de Tribunalul Alba, definitivă prin Decizia penală nr. 855/A/2016 a Curții de Apel Alba Iulia, a fost achitat pentru săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu, stabilindu-se nevinovăția sa. S-a arătat că, întrucât pe parcursul procesului penal a fost arestat preventiv în perioada 31.05.2000—11.04.2001, rezultă nerespectarea prezumției de nevinovăție cu ocazia dispunerii măsurilor privative de libertate și, evident, caracterul vădit nelegal al privării de libertate, justificat prin pronunțarea unei hotărâri definitive de achitare pentru lipsa vinovăției.

Prin Sentința penală nr. 173 din 19.11.2018, pronunțată de Tribunalul Alba, în baza art. 598 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală a fost respinsă ca inadmisibilă contestația împotriva executării Sentinței penale nr. 32 din 22 februarie 2016, pronunțată de Tribunalul Alba, definitivă prin Decizia penală nr. 855/A/2016 a Curții de Apel Alba Iulia.

În motivarea sentinței s-a arătat că prin contestație la executare s-a solicitat să se lămurească înțelesul Sentinței penale nr. 32 din 22.02.2016 a Tribunalului Alba, în sensul de a constata nelegalitatea arestării preventive luată față de petent în perioada 31.05.2000 până la data de 11.04.2001. În drept au fost invocate dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală raportat la art. 539 din Codul de procedură penală și Decizia nr. 15/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii.

În motivarea contestației la executare, petentul a arătat, în esență, „că prin Sentința penală nr. 32/2016, pronunțată de Tribunalul Alba, definitivă prin Decizia penală nr. 855/A/2016 a Curții de Apel Alba Iulia, a fost achitat pentru săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu, stabilindu-se nevinovăția petentului. S-a arătat că, întrucât pe parcursul procesului penal a fost arestat preventiv în perioada 7.06.2000—25.04.2001, rezultă nerespectarea prezumției de nevinovăție cu ocazia dispunerii măsurilor privative de libertate și, evident, caracterul vădit nelegal al privării de libertate, justificat prin pronunțarea unei hotărâri definitive de achitare pentru lipsa vinovăției”.

În ambele hotărâri, Tribunalul Alba a arătat, în esență, că o contestație la executare reprezintă un mijloc jurisdicțional de rezolvare a incidentelor intervenite în cursul executării pedepselor, o astfel de procedură nemaifiind incidentă când a încetat obligația de executare a pedepsei, că o contestație contra executării hotărârii penale poate fi formulată în cazurile expres și limitativ prevăzute de lege, fiind o modalitate de înlăturare sau modificare a pedepsei, fără însă a putea fi analizate ori reanalizate aspecte care sunt legate de alte instituții de drept cu reglementare distinctă, că o contestație la executare nu reprezintă o cale de atac, ci o procedură de rezolvare a situațiilor relative la executarea hotărârii, după rămânerea definitivă a acesteia.

Tribunalul Alba a apreciat că nu este admisibilă o astfel de contestație la executare, făcând ample referiri la doctrina și practica judiciară, reținând în esență că o contestație la executare nu poate fi îndreptată decât numai împotriva hotărârilor susceptibile de a fi puse în executare, că decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțată în recurs în interesul legii menționată face referire la o hotărâre de condamnare, iar nu la una de achitare.

În ceea ce privește nelămuririle cu privire la hotărârea penală s-a arătat că acestea trebuie să vizeze înțelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii ori posibile dispoziții contradictorii din cuprinsul acestuia, or, ceea ce se solicită de către petent nu este, practic, lămurirea unor dispoziții din cuprinsul dispozitivului sentinței penale de achitare, ci să se adauge la aceasta prin pronunțarea unei soluții cu privire la nelegalitatea arestării preventive, ulterior rămânerii definitive a respectivei hotărâri.

S-a apreciat că nu se poate uzita de procedura contestației la executare pentru a se constata nelegalitatea unei măsuri preventive, deoarece temeiul de nelegalitate, dacă ar fi existat, putea și trebuia invocat și, respectiv, constatat fie în fața instanței care a dispus cu privire la măsura preventivă respectivă, fie în calea de atac formulată împotriva încheierii acestei instanțe.

Instanța a mai arătat că prin Decizia nr. 15/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a reținut că „hotărârea judecătorească de achitare, prin ea însăși, nu poate constitui

temei al stabilirii caracterului nelegal al măsurii privative de libertate”, astfel că, pe cale de consecință, pentru a se putea pronunța asupra nelegalității arestării preventive, instanța investită cu soluționarea contestației la executare ar trebui să reanalizeze temeiurile care au dus la luarea, prelungirea, menținerea ori, după caz, revocarea măsurii preventive, adică să se pronunțe asupra unor lucruri cu privire la care s-a statuat deja în condițiile art. 300² din Codul de procedură penală din 1968 (art. 362 din actualul Cod de procedură penală) care instituie obligația instanței ca, periodic, să verifice legalitatea și temeinicia arestării preventive, ceea ce, în opinia instanței, ar contraveni dispozițiilor art. 23 alin. (5)—(7) din Constituție și art. 16 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ar afecta într-un mod nepermis autoritatea de lucru judecat a unor hotărâri judecătorești.

Împotriva sentințelor nr. 172 din 19.11.2018 și nr. 173 din 19.11.2018 s-a formulat contestație, solicitându-se admiterea acesteia, desființarea sentinței primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să se constate nelegalitatea măsurii arestării preventive dispuse.

Punctele de vedere exprimate de procuror și de apărătorii părților

Petentul contestator a susținut ca cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru dezlegarea chestiunii de drept este admisibilă, dat fiind faptul că obiectul cauzei îl reprezintă cererea de constatare a nelegalității măsurii arestării preventive, în contextul pronunțării Deciziei nr. 15 din 18.09.2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, prin care s-a statuat că: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, caracterul nelegal al măsurilor preventive privative de libertate trebuie să fie constatat explicit prin actele jurisdicționale prevăzute în cuprinsul acestuia”. Astfel, „hotărârea judecătorească de achitare, prin ea însăși, nu poate constitui temei al stabilirii caracterului nelegal al măsurii privative de libertate”.

S-a arătat că această hotărâre este obligatorie în cauzele civile având ca obiect solicitări de acordare a despăgubirilor pe motivul arestării nelegale, cereri întemeiate pe art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală.

S-a mai arătat că, în consecință, pentru ca o persoană ce a fost arestată preventiv în cursul unui proces penal să aibă vocația de a solicita despăgubiri pe calea unui proces civil, trebuie să obțină unul din actele jurisdicționale enumerate de acest text legal, prin care să fie constatat explicit caracterul nelegal al măsurii arestării preventive, iar, pentru aceasta, trebuie să se adreseze instanței penale. S-a arătat că prin Decizia Curții Constituționale nr. 48 din 16 februarie 2016 (paragraful 12) s-a statuat că instanța de judecată, care se pronunță prin hotărâre definitivă asupra cauzei penale, are obligația de a stabili caracterul nelegal al măsurilor preventive privative de libertate.

S-a mai arătat că, în principiu, acest lucru se poate face doar în cazul achitării, or, în cazul petentului, instanța care a dispus achitarea nu s-a pronunțat și asupra caracterului nelegal al măsurii arestării preventive dispuse față de acesta, acesta fiind motivul pentru care s-a adresat instanței penale pentru a statua asupra cererii de stabilire a caracterului nelegal al măsurii arestării preventive dispuse față de acesta în cursul procesului penal.

Reprezentantul Ministerului Public a susținut că cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație Justiție este inadmisibilă.

Punctul de vedere motivat al completului de judecată

Cu privire la admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție Curtea de Apel Alba Iulia a constatat, prin prisma prevederilor art. 475 din Codul de procedură penală, că cererea

de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție este admisibilă în parte, în ce privește prima chestiune de drept invocată, pentru următoarele considerente:

Curtea de apel este investită cu judecarea căii de atac a contestației formulate împotriva unei sentințe prin care s-a respins o contestație la executare, urmând a pronunța o decizie în ultimă instanță conform art. 597 alin. (8) din Codul de procedură penală.

Chestiunea de drept invocată reprezintă o chestiune de drept asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Chestiunea de drept invocată reprezintă, în opinia Curții, o chestiune de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, deși reprezintă o problemă de drept procesual penal.

În acest sens, Curtea a precizat că Înalta Curte de Casație și Justiție a declarat admisibile mai multe sesizări de pronunțare a unor hotărâri prealabile privind chestiuni de drept procesual penal.

Astfel, prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 2 din 2 februarie 2015 a fost admisă sesizarea prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „care este calea de atac legală în urma desființării deciziei date în recurs, în calea de atac a revizuirii reglementată în procedura prevăzută de art. 465 din Codul de procedură penală (revizuirea în cazul hotărârilor C.E.D.O.), în condițiile în care cauza a parcurs trei grade de jurisdicție (primă instanță, apel și recurs), în ultimă instanță soluționându-se recursul procurorului”. Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că, în urma desființării deciziei date în recurs, în calea de atac a revizuirii reglementată în procedura prevăzută de art. 465 din Codul de procedură penală, în condițiile în care cauza a parcurs trei grade de jurisdicție (primă instanță, apel și recurs), în ultimă instanță soluționându-se recursul procurorului, calea de atac este recursul în forma și reglementarea prevăzute de lege la data judecării recursului inițial. În motivarea acestei decizii s-a arătat că, deși obiectul sesizării îl reprezintă o problemă ce se circumscrie sferei normelor procesual penale, de dezlegarea chestiunii de drept depinde „soluționarea pe fond a cauzei”, având în vedere diferențele majore între căile de atac prevăzute atât în legislația în vigoare de la 1 februarie 2014, cât și în cea anterioară acestei date.

Prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 5 din 4 martie 2015 a fost admisă sesizarea prin care se solicita pronunțarea unei hotărâri prealabile, în sensul „dacă hotărârea pronunțată în soluționarea căii de atac extraordinare prevăzute de art. 426 din Codul de procedură penală și împotriva unei sentințe pentru care nu este prevăzută de lege o cale de atac poate fi supusă apelului, conform art. 432 alin. (4) din Codul de procedură penală.” Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că hotărârea pronunțată în procedura examinării admisibilității în principiu a contestației în anulare, împotriva unei sentințe pentru care nu este prevăzută o cale de atac, nu poate fi supusă apelului. În motivarea deciziei s-a arătat, referitor la condiția dependenței dintre soluționarea pe fond a cauzei și lămurirea ce ar fi dată chestiunii de drept, că problema admisibilității căii de atac a apelului în ipoteza analizată are consecințe asupra modului de rezolvare a fondului cauzei, instanța supremă a arătat în continuare că, spre deosebire de situațiile când faza procesuală în care se află cauza exclude *de plano* rezolvarea fondului cauzei, în calea extraordinară a contestației în anulare, dacă s-ar ajunge la concluzia admisibilității apelului, ar exista posibilitatea trecerii în etapa judecării contestației în anulare.

Prin Decizia nr. 22 din 9 iunie 2015 Înalta Curte de Casație și Justiție a admis sesizarea prin care s-a solicitat pronunțarea

unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a chestiunii de drept, în sensul dacă „în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 466 alin. (1) din Codul de procedură penală instituția redeschiderii procesului penal este aplicabilă doar proceselor în care a avut loc o soluție pe fond a cauzei (judecata în primă instanță și în calea ordinară de atac) sau și celor care au avut ca obiect soluționarea unor căi extraordinare de atac (contestație în anulare, revizuire) ori a altor cereri”. Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 466 alin. (1) din Codul de procedură penală, obiectul cererii de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsă a persoanei condamnate îl reprezintă numai hotărârile penale definitive prin care s-a dispus condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei, indiferent dacă judecata în primă instanță sau în calea ordinară de atac este consecința rejudecării cauzei ca urmare a admiterii contestației în anulare ori revizuirii. Instanța supremă a arătat că de modul de soluționare a fondului cererii de redeschidere a procesului penal depinde lămurirea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a chestiunii de drept vizând admisibilitatea cererii.

Pe fondul sesizării instanța de trimitere a arătat că:

Conform art. 539 din Codul de procedură penală:

„(1) Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată nelegal de libertate.

(2) Privarea nelegală de libertate trebuie să fie stabilită, după caz, prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investită cu judecarea cauzei”.

Prin Decizia nr. 15 din 18 septembrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, s-au stabilit următoarele: „în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, caracterul nelegal al măsurilor preventive privative de libertate trebuie să fie constatat explicit prin actele jurisdicționale prevăzute în cuprinsul acestuia. Hotărârea judecătorească de achitare, prin ea însăși, nu poate constitui temei al stabilirii caracterului nelegal al măsurii privative de libertate”.

În considerentele acestei decizii se arată, la pct. 41, că „analiza eventualului caracter nelegal al arestării unei persoane, ulterior rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de condamnare (în faza de executare a pedepsei), se poate realiza de asemenea de către instanța penală pe calea contestației la executare, reglementată în dispozițiile art. 597—599 din Codul de procedură penală”. S-a mai arătat că, „legat de cazurile în „care se poate” formula contestație la executare, trebuie subliniat că acela prevăzut la art. 598 alin. (1) lit. c) teza a doua din Codul de procedură penală, respectiv „când se ivește (...) vreo împiedicare la executare”, este foarte cuprinzător, permițând analiza inclusiv a eventualului caracter nelegal al detenției”.

Curtea de Apel Alba Iulia a constatat că decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție face referire la contestația la executare formulată împotriva unei hotărâri de condamnare, nu împotriva unei hotărâri de achitare, situația hotărârilor de achitare fiind analizată în mod distinct în decizia menționată în considerentele de la pct. 43—55. Se arată în aceste considerente (pct. 53) că „pronunțarea unei hotărâri de achitare nu atribuie implicit și un caracter nelegal măsurii preventive privative de libertate dispuse în cauza respectivă. Caracterul nelegal al măsurii preventive dispuse în cauză trebuie stabilit doar de către organele judiciare penale enumerate în dispozițiile art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, prin actele procesuale menționate în acesta”. Se mai arată la pct. 54 că „acest caracter nelegal al măsurii

preventive privative de libertate nu poate fi dedus din soluția pronunțată în soluționarea conflictului de drept penal de către instanța investită cu soluționarea în fond a cauzei, ci trebuie constatat de organele competente prin raportare la prevederile legale aplicabile în materie”. Concluzionând, Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat că „achitarea reclamanților dispusă în procesul penal nu echivalează automat cu nelegalitatea măsurii arestării preventive, întrucât nelegalitatea privării de libertate trebuie stabilită prin hotărârile instanțelor penale” (pct. 55).

Având în vedere cele expuse mai sus, Curtea a constatat că, în cazul în care s-a pronunțat o hotărâre de achitare, instanța civilă sesizată în temeiul art. 539 din Codul de procedură penală cu o cerere de acordare de despăgubiri pentru privarea nelegală de libertate nu poate stabili caracterul nelegal al acestei privări, iar în situația în care instanța penală care a pronunțat hotărârea definitivă de achitare nu s-a pronunțat prin hotărârea definitivă cu privire la caracterul legal sau nelegal al privării de libertate în cursul procesului penal a inculpatului achitat, se pune problema identificării mijlocului procesual prin care instanța penală sesizată de persoana achitată cu o cerere de constatare a caracterului nelegal al privării de libertate se poate pronunța asupra acesteia.

Curtea a mai arătat că pot fi invocate temeiuri de nelegalitate a măsurii necunoscute de părți sau instanță cu ocazia judecării cauzei pe fond, poate exista situația unor temeiuri pe care instanțele nu le-au examinat (nici chiar cu ocazia deciziilor de punere în libertate) sau situația unor cereri de constatare a nelegalității asupra cărora instanțele competente să nu se fi pronunțat, ceea ce ar justifica, suplimentar, necesitatea existenței unui mijloc procesual de constatare a acestor nelegalități.

Curtea a arătat că în Codul de procedură penală nu se prevede în mod expres niciun astfel de mijloc procesual, iar Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat în Decizia nr. 15 din 18 septembrie 2017 că este posibilă constatarea caracterului nelegal al privării de libertate și după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, astfel că se poate aprecia că singura instituție a cărei incidență s-ar putea avea în vedere ar fi cea a contestației la executare întemeiată pe prevederile art. 598 alin. (1) lit. c) teza a II-a sau art. 598 alin. (1) lit. c) teza I din Codul de procedură penală (există o nelămurire cu privire la hotărârea care se execută), însă o altă posibilă interpretare ar fi una restrictivă, în sensul că nu se poate constata caracterul nelegal al unei măsurii preventive a arestării decât până la finalizarea ciclului ordinar al judecării.

III. Punctele de vedere exprimate de curțile de apel și de instanțele de judecată arondate

Au comunicat puncte de vedere asupra problemei de drept în discuție curțile de apel Bacău, Brașov, București, Cluj, Constanța, Galați, Iași, Oradea, Ploiești, Pitești, Târgu Mureș și Timișoara, care, după caz, au făcut referire și la punctele de vedere ale unora dintre instanțele arondate.

Cu privire la problema de drept ce formează obiectul sesizării s-au conturat următoarele opinii:

1. Judecătorii Secției penale din cadrul curților de apel București (Secția a II-a penală), Timișoara, Galați (în opinie majoritară), judecătorii din cadrul tribunalelor Iași (în opinia majoritară), pentru Minorii și Familie Brașov, judecătorii din cadrul judecătoriilor Alexandria, Babadag, Giurgiu, Lehliu-Gară, Medgidia, Năsăud, Roșiori de Vede, Videle, Sinaia, Tulcea au apreciat că nu se poate stabili caracterul nelegal al privării de libertate pe calea contestației la executare, acest lucru fiind posibil doar în cadrul procedurilor prevăzute de lege.

2. Judecătorii Secției penale din cadrul curților de apel Pitești, Constanța, Tribunalele Arad, Covasna, Timiș, Teleorman și Vaslui, Judecătoriei Moreni au apreciat că se poate stabili

caracterul nelegal al privării de libertate pe calea contestației la executare întemeiată pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. d) sau lit. c) teza I din Codul de procedură penală.

3. Judecătorii Secției penale din cadrul curților de apel Brașov, Iași, Târgu Mureș, în opinie majoritară, judecătorii tribunalelor Bistrița-Năsăud, București — Secția I penală, Caraș-Severin, Călărași, Cluj, Ialomița, Prahova, Vaslui, judecătorii judecătorilor Baia Mare, Bistrița, Brăila, Dragomirești, Pașcani, Hârlău, Vaslui, Huși, Iași, Târgu Lăpuș și Vișeu de Sus au apreciat că se poate stabili caracterul nelegal al privării de libertate pe calea contestației la executare întemeiate pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. c) teza I din Codul de procedură penală.

4. Judecătorii Secției penale din cadrul Curții de Apel Oradea, Tribunalul Bihor au apreciat că se poate stabili caracterul nelegal al privării de libertate pe calea contestației la executare întemeiate pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. c) teza a doua din Codul de procedură penală.

5. Judecătorii Curții de Apel București, Secția I penală au apreciat că o asemenea posibilitate juridică nu are fundament legal. Judecătorii Judecătoriei Roman au apreciat demersul ca inadmisibil.

6. Judecătorii Judecătoriei Onești au arătat că soluția de achitare nu ar putea atrage caracterul nelegal al măsurilor preventive în mod retroactiv, existând și autoritate de lucru judecat.

IV. Jurisprudența națională în materie

Instanțele la care au fost identificate hotărâri judecătorești în această materie sunt: Curtea de Apel Suceava (Sentința penală nr. 174 din 29.06.2018 a Tribunalului Suceava, Decizia penală nr. 74 din 24.10.2018 a Curții de Apel), Curtea de Apel Oradea (Sentința penală nr. 178 din 18.12.2018 a Tribunalului Bihor), Curtea de Apel Cluj (Decizia penală nr. 224 din 26.09.2018 a Tribunalului Cluj).

V. Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului

Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată.

VI. Jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene

Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată.

VII. Jurisprudența relevantă a Curții Constituționale

Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată.

VIII. Jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată.

IX. Opinia specialiștilor consultați

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, a fost solicitată opinia scrisă a unor specialiști cu privire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării.

Singurul punct de vedere transmis a fost cel al specialiștilor din cadrul Universității Babeș-Bolyai, care au apreciat că, în aplicarea art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, în situația în care instanța care a pronunțat hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal nu s-a pronunțat cu privire la caracterul legal sau nelegal al privării de libertate în cursul procesului penal, acest caracter nu se poate stabili pe calea contestației la executare întemeiate pe prevederile art. 598 alin. (1) lit. d) sau art. 598 alin. (1) lit. c) teza I din Codul de procedură penală.

X. Punctul de vedere al Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție

Prin Adresa nr. 225 din 1 martie 2019, Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică a înaintat punctul de vedere asupra chestiunii de drept a cărei dezlegare s-a solicitat, apreciind, în esență, că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este inadmisibilă întrucât Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat printr-un recurs în interesul legii asupra chestiunii de drept ridicate de către instanțele de trimitere, în sensul dispozițiilor art. 475 din Codul de procedură penală.

XI. Punctul de vedere al Ministerului Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

La data de 29 martie 2019, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a depus concluzii privind rezolvarea de principiu a chestiunii de drept supuse dezlegării, iar prin Adresa nr. 388/C/560/III-5/2019 din data de 23 martie 2019 a comunicat că nu există în lucru nicio sesizare având ca obiect promovarea unui recurs în interesul legii vizând problema de drept supusă dezlegării.

Cu privire la admisibilitatea sesizării, Ministerul Public a arătat că prin Decizia nr. 15 din 18 septembrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii în Dosarul nr. 935/1/2017, al cărui obiect l-au constituit interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, cu referire la modul de stabilire a caracterului nelegal al arestării preventive”, s-a statuat că acest caracter trebuie constatat explicit, după caz, prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară ori prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată învestite cu judecarea cauzei. Acestea sunt singurele acte procesuale prin care instanța penală se poate pronunța asupra caracterului nelegal al măsurilor preventive privative de libertate. De altfel, textul legal nu ridică dificultăți de interpretare, această enumerare limitativă fiind opțiunea legiuitorului, neputându-se susține că legiuitorul ar fi folosit o terminologie ambiguă și imprecisă, de natură a lipsi de prezizibilitate norma legală.

Prezletul competent să judece recursul în interesul legii a reținut că sintagma „instanța de judecată învestită cu judecarea cauzei” se referă doar la instanța penală învestită cu judecarea cauzei în primă instanță sau apel ori, eventual, cu o cale extraordinară de atac. Astfel, „instanța învestită cu judecarea cauzei este cea competentă să soluționeze conflictul de drept penal dedus judecării, în fața căreia s-a exercitat acțiunea penală și care a luat una dintre măsurile preventive privative de libertate prevăzute în Codul de procedură penală”.

În mod evident instanța de executare sesizată cu judecarea unei contestații la executare nu este vreuna dintre acestea, după cum nici contestația la executare nu este o cale extraordinară de atac.

În acest context s-a apreciat că în considerentele unei decizii anterioare pronunțate în interesul legii se oferă soluția problemei de drept ce face obiectul prezentei dezlegări.

Distinct de aceasta, s-a arătat și că obiect al judecării instanței de trimitere îl constituie numai chestiunea admisibilității contestației la executare prin care se tinde la recunoașterea caracterului nelegal al privării de libertate, câtă vreme instanța de fond a respins ca inadmisibile contestațiile la executare (eventuala constatare a caracterului admisibil al contestației derobând instanța de trimitere de orice altă sarcină judiciară, ea având drept consecință trimiterea cauzei spre rejudecare la prima instanță, iar nu pronunțarea instanței de apel pe fondul contestației la executare). Or, prin modul de formulare a

întrebării prealabile care solicită instanței supreme întocmai statuarea asupra acestui caracter, Curtea de Apel Alba Iulia transferă Înaltei Curți de Casație și Justiție sarcina rezolvării cauzei. Un atare demers este în mod evident străin procedurii prevăzute de art. 475 și următoarele din Codul de procedură penală, prin care nu s-a urmărit exonerarea judecătorului cauzei de plenitudinea de jurisdicție a pricinii cu judecarea căreia a fost investit. De problema de drept a cărei dezlegare se solicită trebuie să depindă soluționarea pe fond a cauzei, însă nu să constituie însăși rezolvarea cauzei deduse judecății. Această sarcină rămâne în competența exclusivă a instanței investite cu judecarea cauzei în ultimul grad de jurisdicție.

Pentru argumentele ce precedă s-a apreciat că prin cererea formulată nu se urmărește lămurirea unei chestiuni de principiu, ci se tinde la rezolvarea a însuși fondului cauzei.

În ceea ce privește fondul problemei de drept s-a precizat că prin contestația la executare ce reprezintă o procedură jurisdicțională se rezolvă incidentele ivite în cursul executării unei hotărâri definitive prin care s-a soluționat cauza în fond. Cazurile care țin de stingerea ori de micșorarea pedepsei trebuie să apară ulterior dobândirii autorității de lucru judecat, iar instanța de executare să nu fi fost în măsură să ia cunoștință de acestea la data soluționării cauzei.

Prin contestație la executare nu se poate schimba sau modifica soluția care a dobândit autoritate de lucru judecat, ci se pot invoca aspecte ce vizează exclusiv executarea hotărârilor definitive. Așa fiind, pe această cale nu se poate solicita instanței de executare să modifice, în sensul completării ei, o hotărâre judecătorească definitivă, contestația la executare neavând natura juridică a unei căi de atac, nici ordinare, nici extraordinară.

De altminteri, în cazul hotărârilor judecătorești definitive de achitare, contestația la executare nu poate privi decât acele dispoziții din cuprinsul hotărârii susceptibile de a fi puse în executare, inclusiv cele vizând punerea în libertate ca urmare a încetării măsurii preventive.

Așa fiind, în aplicarea art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, în situația în care instanța care a pronunțat hotărârea definitivă de achitare nu s-a pronunțat cu privire la caracterul legal sau nelegal al privării de libertate în cursul procesului penal a inculpatului achitat, nu se poate stabili acest caracter pe calea contestației la executare întemeiate pe prevederile art. 598 alin. (1) lit. d) sau art. 598 alin. (1) lit. c) teza I din Codul de procedură penală.

Concluzionând, întrucât considerentele unei decizii anterioare pronunțate în interesul legii oferă soluția problemei de drept ce face obiectul prezentei dezlegări, iar prin acest demers nu se urmărește lămurirea unei chestiuni de principiu, ci se tinde la rezolvarea a însuși fondului cauzei aflate pe rolul instanței de trimitere, condițiile ca asupra problemei de drept să nu se fi statuat anterior printr-un recurs în interesul legii, iar rezolvarea ce se solicită a-i fi dată de către Înalta Curte de Casație și Justiție să fie una de principiu nu sunt îndeplinite.

XII. Dispozițiile legale incidente

Art. 539 din Codul de procedură penală — „Dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate

Art. 539. — (1) Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată nelegal de libertate.

(2) Privarea nelegală de libertate trebuie să fie stabilită, după caz, prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau

hotărârea definitivă a instanței de judecată investită cu judecarea cauzei.”

Art. 598 din Codul de procedură penală — „**Contestația la executare**

Art. 598. — (1) Contestația împotriva executării hotărârii penale se poate face în următoarele cazuri:

-
- c) când se ivește vreo nelămurire cu privire la hotărârea care se execută sau vreo împiedicare la executare;
- d) când se invocă amnistia, prescripția, grațierea sau orice altă cauză de stingere ori de micșorare a pedepsei.”

XIII. Raportul asupra chestiunii de drept supuse dezlegării

Opinia judecătorului-raportor este în sensul că sesizarea formulată de Curtea de Apel Cluj — Secția penală și de minori este în principal inadmisibilă.

În subsidiar, s-a propus admiterea sesizării formulate de Curtea de Apel Alba Iulia în dosarele nr. 2.309/107/2018 și 2.366/107/2018 în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept vizând identificarea mijlocului procesual prin care instanța penală se poate pronunța asupra unei cereri de constatare a caracterului nelegal al privării de libertate și, în consecință:

„În situația nepronunțării organelor judiciare penale competente în legătură cu legalitatea măsurilor preventive privative de libertate dispuse în cursul procesului penal, prin actele procesuale prevăzute de lege, conform art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, se poate stabili acest caracter pe calea contestației la executare întemeiată pe prevederile art. 598 alin. (1) lit. c) teza a II-a din Codul de procedură penală”.

XIV. Înalta Curte de Casație și Justiție

A. Cu privire la condițiile de admisibilitate ale sesizării

Potrivit art. 475 din Codul de procedură penală, pentru ca sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept să investească legal instanța supremă trebuie să întrunească o serie de condiții:

- a) să fie formulată în legătură cu o judecată aflată în curs;
- b) judecata indicată la lit. a) să fie pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, al unei curți de apel ori al unui tribunal, iar acestea să fie investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;
- c) lămurirea chestiunii de drept să fie determinantă în ce privește soluționarea pe fond a cauzei în care a fost ridicată;
- d) asupra ei să nu fi statuat Înalta Curte de Casație și Justiție printr-o hotărâre prealabilă și să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii.

Apreciindu-se în cauză asupra îndeplinirii condițiilor cerute de art. 475 din Codul de procedură penală sub aspectul admisibilității sesizării, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că cererea este admisibilă, pentru următoarele considerente:

Curtea de apel este investită cu judecarea căii de atac a contestației formulate împotriva unei sentințe prin care s-a respins o contestație la executare, urmând a pronunța o decizie în ultimă instanță conform art. 597 alin. (8) din Codul de procedură penală.

Chestiunea de drept invocată de petent reprezintă o chestiune de drept asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Chestiunea de drept invocată de petent reprezintă o chestiune de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, deși reprezintă o problemă de drept procesual penal.

Înalta Curte de Casație și Justiție constată că de lămurirea chestiunii de drept invocată de petent depinde soluționarea pe fond a cauzei.

Față de obiectul litigiului, în condițiile în care contestația la executare formulată de petenți în baza art. 598 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală a fost respinsă ca inadmisibilă de prima instanță, clarificarea chestiunii de drept referitoare la cercetarea *mijlocului procesual prin care instanța penală sesizată de o persoană care a fost arestată preventiv și apoi achitată se poate pronunța asupra unei cereri de constatare a caracterului nelegal al privării de libertate reclamă necesitatea intervenției unui mecanism de unificare a practicii judiciare.*

Norma de procedură incidentă instituie aptitudinea titularului sesizării de a hotărî dacă o chestiune de drept are relevanța necesară pentru a face obiectul sesizării în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, deși, în același timp, revine Înaltei Curți de Casație și Justiție sarcina analizării pertinentei întrebării și necesității pronunțării unei hotărâri prealabile.

Această analiză presupune, dincolo de evaluarea calității și clarității întrebării formulate de către titularul sesizării, ca premisă a formulării unui răspuns util, și o ancorare în particularitățile finale ale unei astfel de proceduri, când hotărârea instanței supreme va produce efecte juridice pe marginea rezolvării de principiu a unei anumite chestiuni de drept, dezlegare ce va lega toate instanțele din țară.

Titularul sesizării pornește de la o situație premisă circumscrisă unui cadru juridic punctual, aplicat, respectiv — „în aplicarea art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, în situația în care instanța care a pronunțat hotărârea definitivă de achitare nu s-a pronunțat cu privire la caracterul legal sau nelegal al privării de libertate în cursul procesului penal a inculpatului achitat” —, însă problematica juridică ce cu siguranță se impune a fi clarificată într-un cadru jurisprudențial unitar se concentrează pe tema dacă se poate stabili acest caracter pe calea contestației la executare?

B. Cu privire la chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită

Codul de procedură penală român consacră procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri în cap. VII al titlului IV, intitulat *Proceduri speciale din Partea specială* (art. 538—542 din Codul de procedură penală). Norme similare identificăm și în Codul de procedură penală anterior, procedura în discuție fiind considerată de asemenea o procedură specială (titlul IV, cap. IV — art. 504—507).

Dreptul la repararea pagubei materiale sau a daunei morale a făcut obiectul vechiului Cod, fiind reglementat și în noul Cod în mod diferențiat, după cum ne aflăm fie în prezența unei erori judiciare, fie în prezența unor cazuri de privare nelegală de libertate, fie în alte cazuri, expres prevăzute de lege.

Demersul de față analizează doar cea de-a două ipoteză cuprinsă în dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală, cu corespondent în dispozițiile art. 504 alin. 2 și 3 din Codul de procedură penală anterior.

O analiză atentă a dispozițiilor legale menționate pune în evidență faptul că legislația română este compatibilă cu prevederile Convenției europene a drepturilor omului și protocoalele sale adiționale.

În articolul 5 paragraful 5 din Convenție este reglementat dreptul la reparație pentru prejudicii derivate din detenția nelegală, după cum urmează: „Orice persoană care este victima unei arestări sau a unei dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol are dreptul la reparație”. În mod simetric, dispozițiile art. 9 din Codul de procedură penală, care consacră același drept, și anume dreptul la libertate și siguranță, în alin. (5) reglementează dreptul la reparație, după cum

urmează: art. 9 alin. (5) „Orice persoană față de care s-a dispus în mod nelegal, în cursul procesului penal, o măsură privativă de libertate are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile prevăzute de lege”.

În mod similar, dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală român prevăd că „(1) Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată nelegal de libertate. (2) Privarea nelegală de libertate trebuie să fie stabilită, după caz, prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investită cu judecarea cauzei”.

Observăm că această normă este o aplicație particulară, specială a dreptului consacrat în alin. (5) al art. 9 din Codul de procedură penală, în sensul că reglementează exclusiv dreptul la reparație pentru prejudiciile derivate din privarea nelegală de libertate săvârșită în cursul procesului penal, independent de modul în care se finalizează procesul (prin achitare sau condamnare). În acest fel s-a înțeles ca, în anumite condiții, expres prevăzute de lege, să fie dezdăunat și cel care a fost definitiv achitat sau condamnat prin hotărâre judecătorească pronunțată în cursul procesului penal în care persoana în cauză are calitatea de inculpat.

Norma în discuție se află în strânsă corelare cu art. 5 din Convenție, care consacră dreptul la libertate și la siguranță, care odată încălcat atrage aplicarea art. 5 paragraful 5 din Convenție, precum și cu art. 9 din Codul de procedură penală, care redă întocmai conținutul art. 5 din Convenție. Dispozițiile art. 5 paragraful 5 garantează un drept executoriu la reparație numai victimelor unei arestări sau ale unei detenții în condiții contrare art. 5 paragrafele 1—4.

Revenind la dreptul intern, constatăm că dreptul la reparație pentru cazul în discuție este reglementat de dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală, norma condiționând acordarea unei indemnizații de stabilirea caracterului nelegal al privării de libertate, după caz, fie prin ordonanța procurorului, fie prin încheiere definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară/fie prin încheiere definitivă sau hotărâre definitivă a instanței de judecată investite cu judecarea cauzei.

Constatarea nelegalității măsurii privative de libertate trebuie să fie explicită, astfel că, pentru a se naște dreptul la despăgubiri, este necesar ca actul procesual să fie definitiv și să constate că măsura a fost luată, prelungită sau menținută la un moment dat cu încălcarea dispozițiilor legale, context în care trebuie să arate dispozițiile legale încălcate, în mod concret.

Nelegalitatea măsurii trebuie demonstrată și trebuie să rezulte din încălcări determinate ale legii, adică nerespectarea condițiilor legale de luare, prelungire ori menținere a măsurii preventive, iar nu din chestiuni de apreciere, cum ar fi pericolul pentru ordinea publică.

Dreptul la indemnizare vizat de dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală, respectiv art. 5 paragraful 5 din Convenție subzistă, în condițiile arătate, configurate de textul normei, independent de împrejurarea că la finalul procesului penal inculpatul este achitat sau condamnat definitiv pentru infracțiunea pentru care s-a dispus măsura privativă de libertate, căci dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală nu condiționează dreptul la despăgubiri de stabilirea *nevinovăției* persoanei respective, ci doar de *stabilirea nelegalității detenției*, în raport cu dispozițiile legale care o reglementează și cu dispozițiile art. 5 paragrafele 1—4 din Convenție, respectiv art. 9 alin. (1)—(4) din Codul de procedură penală.

Relativ la **procedura** reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare

nelegală de libertate, constatăm că aceasta este una **specială**, cuprinsă în cap. VII al titlului IV din Partea specială a Codului de procedură penală — intitulat „**Proceduri speciale**”.

Așezarea dispozițiilor legale cuprinse în art. 538 și art. 539 din Codul de procedură penală în acest capitol/titlu are o relevanță deosebită în ceea ce privește regimul juridic specific acestei forme de răspundere a statului în raport cu regimul juridic al altor forme de răspundere juridică, de drept comun, precum ar fi răspunderea civilă delictuală, reglementată în art. 1.349 și art. 1.381 din Codul civil.

Așadar, dreptul la reparațiune vizat de art. 539 din Codul de procedură penală este condiționat de **preexistența** stabilirii caracterului **nelegal** al detenției preventive de către organele judiciare prevăzute în alin. (2) al art. 539 din Codul de procedură penală.

Privitor la organele competente, precum și actele jurisdicționale prin care se stabilește acest caracter nelegal al măsurilor preventive privative de libertate, tocmai **Înalta Curte de Casație și Justiție, pe calea Deciziei nr. 15 din 18 septembrie 2017 în recurs în interesul legii, a stipulat expres următoarele:**

„33. Potrivit dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, privarea nelegală de libertate trebuie să fie stabilită, după caz, prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investite cu judecarea cauzei.

34. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii reține că sintagma „instanța de judecată investită cu judecarea cauzei” se referă doar la instanța penală investită cu judecarea cauzei în primă instanță sau apel ori, eventual, cu o cale extraordinară de atac.

35. Nu se poate admite că legiuitorul, folosind această sintagmă, a avut în vedere și o instanță civilă, întrucât instanța investită cu judecarea cauzei este cea competentă să soluționeze conflictul de drept penal dedus judecății, în fața căreia s-a exercitat acțiunea penală și care a luat una dintre măsurile preventive privative de libertate prevăzute în Codul de procedură penală. De altfel, din cuprinsul dispoziției citate reiese că legiuitorul a enumerat organele judiciare penale care au competența de a se pronunța asupra legalității unor astfel de măsuri preventive, precum și actele procesuale prin care o pot face.

36. Pe de altă parte, în dispozițiile Codului de procedură penală legiuitorul a folosit de fiecare dată sintagma „instanța de judecată” sau „instanța” pentru a desemna instanța penală (spre exemplu, art. 206, art. 208, art. 218, art. 220 etc.) și ori de câte ori s-a referit la instanța civilă a denumit-o în mod expres astfel [de exemplu, art. 27, art. 28, art. 397 alin. (5), art. 453 alin. (2), art. 600 alin. (3)].

37. Prin dispozițiile art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală legiuitorul a prevăzut obligația pentru organele judiciare penale de a verifica legalitatea măsurilor preventive dispuse în cauză, în tot cursul procesului penal, până la pronunțarea unei hotărâri definitive asupra fondului cauzei, fapt reținut și în jurisprudența recentă a Curții Constituționale (Decizia nr. 48 din 16 februarie 2016 și Decizia nr. 271 din 10 mai 2016).

38. Așadar, **organele judiciare penale** au obligația (prevăzută în textele de lege menționate în secțiunea anterioară) de a face un examen al legalității măsurii preventive privative de libertate (pe lângă cel al necesității și proporționalității) în tot cursul procesului penal, cât timp această măsură este în ființă.

39. De asemenea, împotriva încheierilor prin care instanța dispune asupra măsurilor preventive pot formula contestație

inculpatul și procurorul. Instanța investită cu soluționarea contestației are obligația de a face un examen al legalității măsurii preventive privative de libertate, putând dispune oricare dintre soluțiile prevăzute de lege. Totodată, încheierile prin care aceste organe judiciare dispun cu privire la măsurile preventive sunt motivate sub toate aspectele, inclusiv în ceea ce privește legalitatea luării, prelungirii ori menținerii acestora. În final, dacă măsura preventivă privativă de libertate se menține până la soluționarea pe fond a cauzei, instanța investită cu soluționarea acesteia este obligată să facă o nouă evaluare cu privire la legalitatea măsurii preventive, conform dispozițiilor art. 399 alin. (1) din Codul de procedură penală.

40. Rezultă așadar că organele judiciare penale au obligația de a se pronunța cu privire la legalitatea măsurii preventive privative de libertate. Or, pornind de la această premisă legală, care se verifică și în practica instanțelor, se reține că instanțele civile nu pot să efectueze un examen de legalitate asupra măsurilor preventive, atunci când sunt investite cu cererea întemeiată pe dispozițiile art. 539 alin. (1) din Codul de procedură penală. Un argument în plus în acest sens este și dispoziția din art. 541 alin. (2) din Codul de procedură penală, prin care se prevede că acțiunea poate fi introdusă în termen de 6 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată, precum și a ordonanței sau încheierii organelor judiciare prin care s-a constatat eroarea judiciară, respectiv privarea nelegală de libertate.

(...)

43. În același timp, în cuprinsul aceleiași decizii, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii reține că hotărârea penală definitivă de achitare nu poate conferi, implicit, caracter nelegal măsurii privative de libertate.

44. Preliminar, organele judiciare penale au obligația să se pronunțe asupra legalității măsurilor preventive privative de libertate atunci când sunt sesizate pentru luarea, prelungirea, înlocuirea, revocarea sau încetarea de drept ori când efectuează verificarea din oficiu a măsurii preventive, precum și în situația în care s-a exercitat calea de atac a contestației.

45. De asemenea, instanța investită cu soluționarea în fond a cauzei are obligația, conform art. 399 alin. (1) din Codul de procedură penală, să se pronunțe prin hotărâre asupra menținerii, revocării, înlocuirii ori încetării de drept a măsurii preventive dispuse pe parcursul procesului penal cu privire la inculpat. În cazul în care instanța pronunță o soluție de achitare, măsura preventivă privativă de libertate dispusă în cauză încetează de drept, conform art. 241 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală, instanța având obligația de a dispune punerea în libertate a inculpatului — art. 399 alin. (2) din Codul de procedură penală.

46. Referitor la soluțiile pronunțate de instanță pe fondul cauzei, se reține că, potrivit art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală, achitarea inculpatului se pronunță în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a)—d) din Codul de procedură penală.

47. Pe de altă parte, potrivit art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală, condamnarea se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

48. Soluțiile prezentate mai sus se pronunță de către instanță după parcurgerea tuturor fazelor procesului penal, în urma administrării complete a probatorului. Or, așa cum s-a arătat, potrivit art. 202, art. 209, art. 218 și art. 223 din Codul de procedură penală, reținerea, arestul la domiciliu sau arestarea preventivă pot fi luate numai dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit o infracțiune.

49. Așadar, standardul probatoriu pentru luarea unei măsuri preventive privative de libertate este mult mai scăzut decât cel necesar pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare, situație în care din probatoriul administrat trebuie să rezulte dincolo de orice îndoială rezonabilă că fapta există, este infracțiune și a fost săvârșită de condamnat.

50. De altfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa, interpretând dispozițiile art. 5 paragraful 1 din Convenție, a stabilit că faptele care dau naștere la bănuiele care justifică arestarea persoanei în cauză nu trebuie să fie de același nivel ca acelea necesare pentru justificarea unei condamnări sau chiar pentru a fundamenta o anumită acuzație; acestea au a fi probate în faza ulterioară a urmării penale angajate împotriva persoanei reținute. Absența inculpării sau a trimiterii în judecată a acestei persoane nu presupune, în mod necesar, că o privare de libertate pentru existența unor bănuiele legitime de săvârșire a unei infracțiuni nu ar fi conformă scopului dispozițiilor art. 5 paragraful 1 lit. c); existența acestui scop trebuie privită independent de realizarea lui, pentru că textul discutat nu impune ca poliția sau autoritatea care dispune arestarea să fi adunat probe suficiente pentru a formula o acuzație completă, sau în momentul arestării, sau pe timpul reținerii provizorii, care este limitată în timp.

51. În *Cauza Nolkenbockhoff contra Germaniei* Curtea a statuat că nicio clauză din Convenție nu dă acuzatului un drept la reparație pentru detenție provizorie legală, nici chiar în ipoteza închiderii urmării penale angajate împotriva persoanei. În *Cauza Brogan și alții contra Regatului Unit* s-a stabilit că interogarea unui suspect despre care exista o suspiciune întemeiată că a comis o infracțiune care justifica arestarea este o cauză legitimă pentru arestarea și privarea de libertate în cazul în care scopul interogatoriului era acela de a risipi sau confirma existența unei suspiciuni întemeiate; condiția este aceea ca persoana să fie adusă înaintea unei instanțe cât mai curând posibil. Rezultă că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este în sensul de a acorda despăgubiri doar dacă arestarea sau detenția a avut caracter nelegal, nu și atunci când au existat temeiuri, motive care au condus organele judiciare penale la luarea unor măsuri privative de libertate. Cu alte cuvinte, dreptul la indemnizație conferit de art. 5 paragraful 5 este direct și strict condiționat de stabilirea unei arestări nelegale, ilicite, iar această condiție rezultă din chiar redactarea normei convenționale.

52. Totodată, s-a arătat că nelegalitatea trebuie demonstrată și trebuie să rezulte în mod clar din încălcări determinate ale legii. Astfel, dreptul la despăgubiri nu a fost recunoscut atunci când, de pildă: s-a observat că, în hotărârea de achitare, s-a menționat expres că măsura arestării preventive a fost prelungită în cursul urmării penale și menținută în cursul judecării, în condițiile prevăzute de lege; din actele dosarului penal rezulta că legalitatea măsurii privative de libertate a fost verificată de către instanțele de judecată, până la momentul înlocuirii sale cu o măsură mai ușoară, iar considerentele pentru care s-a dispus înlocuirea arestului preventiv nu au avut în vedere caracterul nelegal al măsurii; la data privării de libertate, măsura arestării preventive a fost luată de instanța penală, ulterior prelungită de către aceleași instanțe și confirmată prin respingerea căilor de atac declarate; luarea măsurii arestării preventive era justificată de necesitatea finalizării cercetării penale, de sustragerea de la urmărire penală a reclamantului; în raport cu complexitatea cauzei, existau probe sau indicii temeinice în sensul că inculpatul a săvârșit fapta penală pentru care a fost cercetat, iar lăsarea sa în libertate prezenta pericol pentru ordinea publică; modalitatea de desfășurare a activității infracționale justifică această măsură.

53. **„Așadar, rezultă că pronunțarea unei hotărâri de achitare nu atribuie implicit și un caracter nelegal măsurii preventive privative de libertate dispuse în cauza respectivă. Caracterul nelegal al măsurii preventive dispuse în cauză trebuie stabilit doar de către organele judiciare penale enumerate în dispozițiile art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, prin actele procesuale menționate în acesta.”**

Contestația la executare este un mijloc procesual cu caracter jurisdicțional prin intermediul căruia se soluționează anumite incidente limitativ prevăzute de lege, ivite în cursul punerii în executare a hotărârilor penale definitive sau în cursul executării pedepsei, cu scopul de a se asigura conformitatea cu legea penală a executării hotărârilor judecătorești, fără însă a se putea schimba sau modifica soluția care se bucură de autoritate de lucru judecat, întrucât aceasta nu are natura unei căi de atac.

Deopotrivă, contestația la executare este o procedură jurisdicțională de rezolvare a situațiilor corelative la executarea pedepsei, respectiv a incidentelor ivite ulterior rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a soluționat fondul cauzei.

Cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, vizează cazurile de contestație la executare prevăzute de art. 598 alin. (1) lit. c) teza I și art. 598 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală.

Or, art. 598 alin. (1) lit. c) teza I din Codul de procedură penală are în vedere necesitatea lămuririi unei dispoziții cuprinse în hotărârea ce se execută, și nu completarea considerentelor hotărârii. Nelămuririle ce pot fi clarificate pe calea contestației la executare nu pun în discuție aspecte ce privesc fondul cauzei ce nu au fost soluționate prin hotărârea judecătorească.

În ceea ce privește cauza care ține de stingerea/micșorarea pedepsei prevăzută în dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, aceasta trebuie să apară ulterior rămânerii definitive a hotărârii, și, în mod evident, aspectele ce vizează de legalitatea măsurilor preventive nu pot fi circumscrise acestui motiv de contestație.

Raportat la conținutul art. 598 alin. (1) din Codul de procedură penală, contestația la executare în cazul hotărârilor definitive de achitare sau de încetare a procesului poate privi doar dispozițiile executorii din conținutul dispozitivului (de pildă, punerea în executare a măsurilor de siguranță, respectiv dispoziția de punere de îndată în libertate, ca urmare a revocării măsurii preventive sau a constatării încetării de drept a acesteia).

În acest sens, în considerentele Deciziei nr. 15 din 18 septembrie 2017 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, în paragraful 41, instanța supremă a arătat că poate face obiectul unei contestații la executare întemeiată pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. c) teza a II-a din Codul de procedură penală analiza caracterului nelegal al arestării unei persoane intervenită ulterior rămânerii definitive a hotărârii de condamnare (de exemplu, menținerea în arest a unei persoane față de care prin hotărâre definitivă s-a dispus suspendarea executării pedepsei), deci o împrejurare survenită după momentul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești.

În consecință, în raport cu natura contestației la executare, prin intermediul acesteia nu se poate solicita instanței competente să se pronunțe asupra legalității măsurilor procesuale privative de libertate dispuse în cursul procesului penal.

Pentru motivele arătate, în temeiul art. 475 și art. 477 din Codul de procedură penală,

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

DECIDE::

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Alba Iulia — Secția penală, în dosarele nr. 2.309/107/2018 și nr. 2.366/107/2018, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei chestiuni de drept: „în aplicarea art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, în situația în care instanța care a pronunțat hotărârea definitivă de achitare nu s-a pronunțat cu privire la caracterul legal sau nelegal al privării de libertate în cursul procesului penal a inculpatului achitat, se poate stabili acest caracter pe calea contestației la executare întemeiată pe prevederile art. 598 alin. (1) lit. d) sau art. 598 alin. (1) lit. c) teza I din Codul de procedură penală”.

Stabilește că, în aplicarea art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, caracterul legal sau nelegal al privării de libertate în cursul procesului penal a inculpatului achitat prin hotărâre definitivă nu se poate stabili pe calea contestației la executare întemeiată pe prevederile art. 598 alin. (1) lit. d) sau art. 598 alin. (1) lit. c) teza I din Codul de procedură penală.

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunțată, în ședință publică, astăzi, 17 aprilie 2019.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE A ÎNALTEI CURȚI
DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
judecător **DANIEL GRĂDINARU**

Magistrat-asistent,
Otilia Constantin

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948493 224969